

Kárpát-medence

A NAPI GAZDASÁG MELLÉKLETE · 2010. április

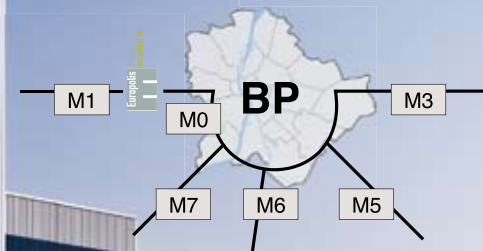
MAGYAR–MAGYAR
KUTATÁSOK INTEGRÁCIÓJA
– Az MTA együttműködése
a határon túli
magyarsággal

PARLAMENTI
KÖRKÉP A TÉRSÉG
GAZDASÁGFEJLESZTÉSÉRŐL
– Iránymutató vélemények
a pártok szakpolitikusaiktól

YOUR ACCESS TO SUCCESS

Europolis Park BUDAPEST M1
current/total capacity 69.000 m²/260.000 m²

Europolis Parks provide "Class A" warehouses for their tenants and help them with their property needs as they grow within the parks or in the CEE & SEE region. They offer strategic locations, high flexibility, international standards and expansion possibilities.

Europolis Real Estate Asset Management Kft.
budapest@europolis.com
www.europolispark.com
T: +36 1 299 7098

Park BUDAPEST M1
Europolis

Az Ön partnere épület **front al** alumíniumból történő tervezésében és kivitelezésében.

A **FRONTAL** cégcsoport alumíniumból, üvegből és kőből együttesen készült komplett mérnöki homlokzatok, üvegtetők, alumínium nyílászárók és télikertek tervezésében, gyártásában és kivitelezésében a magyarországi piac elismert szereplője.

Célunk, hogy ezt a bizalmat hosszú távon is megháláljuk és nevünk eggyé váljon a megbízhatósággal és a minőséggel. Szakmai tapasztalatunkkal várjuk tervezőirodák, beruházók, építkezők, vállalkozók jelentkezését, akiket magas szintű és minőségi munkával tudunk és igyekszünk kiszolgálni.

Már ma büszkén mondhatjuk el magunkról, hogy azon kevés magyar építőipari cég közé tartozunk, amelyeket külföldi befektetők is partnerként fogadnak el projektjeikben, kivitelezéseikben.

Daimler-irodaépület, Stuttgart Untertürkheim
Fotó: www.keller-fotografie.de

Simplon Udvar, Budapest

Capital Square, Budapest

Millennium 7/b, Budapest

ALUFE Kft.
H-8000 Székesfehérvár, Seregélyesi út 96. • Telefon: 0036 22 534 100, telefax: 0036 22 534 112 • e-mail: uv@alufe.hu, internet: www.alufe.hu

Előszó

Nap mint nap használjuk a Kárpát-medence kifejezést, de kevesen vagyunk tisztában a fogalom jelentésével, a térség tényszerű jellemzőivel és komoly lehetőségeivel. Nem mindenki tudja, hogy valójában egy több mint 31 millió fő lakosságú nagytérségről van szó, amelybe nyolc ország – Magyarország, Ukrajna, Szlovákia, Ausztria, Szlovénia, Horvátország, Szerbia, Románia – jelenlegi területei tartoznak. Ez a jelentős múltú természeti és gazdasági egység – történelme és hagyományai több ezer évre nyúlnak vissza – a múlt században ugyan megszűnt, de az Európai Unió keretein belül ismét esély nyílik arra, hogy közösen újragondoljuk a Kárpát-medence egységét, megteremtve a résztérsegek közti összhangot, így újra élni tudunk majd annak adottságaival. Mellékletünk célja, hogy ezt a régiót természeti, gazdasági és kulturális szempontból is bemutassuk.

A Kárpát-medence független, önálló vízgyűjtő területtel büszkélkedhet, melynek kulcsfontosságú eleme a Duna, nem véletlenül képezi a most formálódó Duna-stratégia alapját. Az pedig nyilvánvaló, hogy a víz a jövő stratégiai természeti kincse, ivóvíz, gyógyvíz, öntözővíz és szállítási útvonal is egyben. A Kárpát-medencében és a hozzá szervesen kapcsolódó területeken a víz mellett szinte minden megtalálható az ásvány-

kincsektől a mezőgazdasági területeken át a természetes útvonalakig. Ezek nem csak a múltban képeztek versenyelőnyt, de a régió számára megteremthetik az újkori felemelkedés lehetőségét is. Ennek kiaknázása a térség országainak közös feladata, de a magyarságnak történelmi tapasztalatai alapján kiemelt felelőssége és központi szerepe van ennek megvalósításában.

Kezdeményező szerepet kell tehát vállalnia a közös gyökerekből táplálkozó kulturális és gazdasági kapcsolatok összhangjának megteremtésében, hiszen ekkora területen ilyen nyelvi és kulturális sokszínűség, mégis ennyire sajátos összetartozás egyedüli Európában. Ahhoz, hogy a térségek, kultúrák és népek közti harmónia létrejöhesse, következetes politikai és nemzetstratégia van szükség. A XXI. századi tudásalapú társadalom és gazdaság egyre inkább a szellemi hagyományokból, a műveltség sokszínűségéből és a közös múltból táplálkozik, és pont ez a kulturális örökség a régió legfontosabb rejtett kincse. Fontos, hogy a regionális közgondolkodás megerősödésével és az arra épülő európai gazdasági és társadalmi modell alkalmazásával részesei legyünk a Kárpát-medence újjáépítésének. Reméljük, hogy az érintett nyolc országnak mind a 105 millió lakosa profitálni fog a fellendülésből származó előnyökből.

Merényi Krisztina

• MERÉNYI KRISZTINA
újságíró

Varga Viktória

• VARGA VIKTÓRIA
újságíró

Sípos László

• SÍPOS LÁSZLÓ
közreműködő szakértő

• Ügyvezető igazgató: **Rónai Balázs**
• Lapigazgató: **Madarász János**
• Értékesítési igazgató: **Tallós István**
• Írta és szerkesztette: **Merényi Krisztina, Sípos László, Varga Viktória**
• Olvasószerkesztő: **Pajor Péter**
• Tördelőszerkesztő: **Dupka Zsolt**
• Képszerkesztő: **Türös-Bense Levente**

• Produkciós munkák: **Fáma Kft., PRIME RATE Kft., www.primerate.hu**
• Nyomás: **Budai Hi Top Kft.**
• Ügyvezető: **Budai Sándor**
• Megjelenik a **Napi Gazdaság** mellékletként
• A céges írásokat a cégek szponzorálják. Kiadja a **Napi Gazdaság Kiadó Kft.** A lap bármely részének másolásával és terjesztésével kapcsolatos minden jog fenntartva. Tilos a lap elektronikus tárolása, feldolgozása és értékesítése a kiadó írásos hozzájárulása nélkül.

A Kárpát-medencei gazdasági régió jövője

A Kárpát-medencei gazdasági régióban való magyar részvétel össznemzeti feladat, ezért a térség értelmezéséről és a regionális fejlesztésnek a következő ciklusra vonatkozó koncepciójáról a megalakuló országgyűlés pártjainak szakpolitikusait kérdeztük.

Németh Zsolt,
a Fidesz külügyi
szakpolitikusa

Szabó Vilmos,
az MSZP külügyi
szakpolitikusa

Hegedűs Tamás,
a Jobbik gazdasági
szakpolitikusa, elnöki tanácsadó

Scheiring Gábor,
az LMP
gazdaságpolitikusa

1. Formálisan nem igazán beszélhetünk egységes gazdaságról, hiszen a természetföldrajzi térségen szuverén államok és a hozzájuk kötődő nemzetgazdaságok osztoznak. A természetföldrajzi összefüggésből azonban következnek közös adottságok, előnyök és hátrányok egyaránt. Az ezekkel való hatékony szembenézést elősegítheti, ha egy közös „brand” jegyében lépünk fel, ami a Kárpát-medence hozzáadott gazdasági értéke lehet. Véleményem szerint fontos, hogy a szomszéd országokkal együtt éljünk az ebben rejlő lehetőségekkel. A következő ciklusban arra fogunk törekedni, hogy a Kárpát-medencei országok harmonikusan és intenzíven működjenek együtt az európai integráció előnyeinek kihasználásában polgáraik javára. A cél, hogy a Kárpát-medence legyen az uniós alapszabadságok és általában véve az emberi szabadságjogok kiteljesedésének és a gyors gazdasági felzárkózásnak az egyik mintarégiója Európában. Ennek reális alapja van, többek között az Európai Unió Duna Régió Stratégiája is elkészült, amely román–osztrák közös kezdeményezésként indult, és amelyért a magyar EU-elnökség nagyon sokat kíván tenni. Persze csak akkor van mindennek értelme, ha a célok megvalósítását érdemben mozdítja elő a Duna-völgyben és annak részeként a Kárpát-medencében, természetesen a környezetvédelmi szempontok maximális figyelembevételével. Nem véletlen, hogy a határon túli magyarok is ebben a szellemben szóltak hozzá a Duna Régió Stratégiájának konzultációjához.

2. A határon túli magyar közösségek elsősorban azoknak az országoknak jelentenek gazdasági értéket, amelyben élnek, hiszen tevékenységük ott növeli a GDP-t, ott fizetnek adót, ott javíthatják vállalkozási statisztikáikat. A velünk szomszédos országok érdeke is, hogy gazdaságilag kamatoztassák ezeket a közösségeket a magyar identitását, magyar kultúráját, magyar hírnevét. Ezen régiók saját hozzáadott értéke lehetne, hogy magyar jellegűek, de Magyarországon kívül vannak. A termékek vonzereje lehetne, ha valami utalna a magyar kezekre, amelyek dolgoztak rajtuk. Mi is készek vagyunk együttműködni ezekkel a lehetőségekkel a kihasználásában. Egyrészt természetesen nem érezzük magunkat ellenérdekelteknek sem a szomszédos országok, sem a határon túli magyarság sikerében. Másrészt a határon túli magyarok sikerei, illetve a szomszédos országok általuk learaható sikerei általánosságban öregbíthetik a magyar név tekintélyét, és így a Magyarországon élőknek is közvetlenül hasznosak. Ha valahol, akkor a gazdaság területén különösen igaz, hogy egy csónakban evezünk, csak ezt ideje volna már felismerni és együtt meghúzni az evezőket.

1. Egyrészt a túlnyomórészt magyarok lakta természetes régiót jelenti Európában, másrészt Magyarország természetes, közvetlen társadalmú, gazdasági, politikai környezeteként azt az integrációs közeget, amely az itt élőknek a megélhetését évszázadokon át biztosította és a jövőben is biztosítani fogja. Az Osztrák–Magyar Monarchiának elsősorban a Kárpát-medencét kitöltő „belső” gazdasági – és persze egyéb területeken is megvalósult – együttműködése tekinthető az Európai Unió előfutárának is. A magyar gabona, lábasjóság, később az élelmiszer-ipari feldolgozott termékek, tokaji és egyéb vidékekről származó boraink, majd az erre épült feldolgozóipar, gépipar termékei hosszú időn keresztül akadálytalanul cseréltek gazdát osztrák vásárukkal, cseh nehézipari termékekkel, délkelet-európai nyersolajjal vagy lengyel posztóval. Ebben a munkamegosztási rendszerben Magyarország ma az EU keretében logisztikai és elosztóközpont, sőt az elmúlt másfél évtized tapasztalata alapján tőke kivételei központ szerepe is van. Ez pedig óriási potenciális gazdasági előnyöket kínál a határokon innen és túl élő magyarságnak, a kis- és középvállalkozásoknak és „magyar multiknak” egyaránt, így a közép- és hosszú távú gazdasági felívelésünk letéteményese ez a régió.

2. Az elmúlt két év nemzetközi pénzügyi, majd gazdasági válsága megtépázta a régió gyakorlatilag valamennyi nemzetgazdaságát. A válságra az egyes országok némileg eltérő eszközökkel és eltérő időrendben, de általában a pénzügyi, költségvetési, „rendcsinálás” eszközeinek bevetésével – sokszor nemzetközi forrásokat is erőteljesen felhasználva – kellett hogy reagáljanak. Eddig kevesebb figyelem és főleg eszköz irányult a régió gazdaságainak újbóli fellendítésére, külső és egymás közötti kapcsolataik dinamizálására. Középtávon az óvatos növekedésösztönzés, külgazdasági offenzíva, a működőtőke-beáramlás élénkítése s ezzel együtt az erőteljesebb regionális kohézió erősítése kell hogy következzen a régióban. Kedvező lehet, hogy fő piacaink – Németország, Ausztria, Olaszország, általában a Kárpát-medencéhez földrajzilag közelebb eső uniós országok – a konjunktúra újbóli beindulásának jeleit mutatják. Csak akkor lehetünk sikeresek, ha gazdaságpolitikánkban – a régió valamennyi országának gazdaságpolitikájában – megfelelően ötvözzük a szorosabb régiós belső együttműködés és a külső piacok igényeinek való megfelelés elemeit. A térség országainak arra kell törekedniük, hogy politikai és etnikai nézeteltéréseiket, sokszor kétségtelenül nagyon mélyen gyökerező konfliktusikat félretelve erősítsék középtávú regionális gazdasági együttműködésüket. Ha a külső gazdasági partnerek azt tapasztalják, hogy a Kárpát-medencében dinamikus, felemelkedőben lévő, intenzív regionális gazdasági együttműködést folytató nemzetgazdaságok működnek, akkor nyilvánvalóan sokkal vonzóbb üzleti és befektetési terepnek fogják tartani térségünk egészét, illetve az egyes országokat, így Magyarországot is.

1. A Kárpát-medence ezeregyszáz éven keresztül szerves gazdasági egységet alkotott, amit csak az 1918–1920-as határváltoztatások törtek meg, természetellenes módon. A széttagoltságot nemcsak Magyarország, hanem a területeket elfoglaló utódállamok is megszenvedték. Nem véletlen, ahogy szabadabbá váltak a gazdasági és kereskedelmi viszonyok, úgy ezek a természetes gazdasági egységek hamar egymásra találtak újra, határ menti együttműködés vagy eurorégiók kialakítása révén. A Magyar Köztársaság alkotmánya szerint a mindenkor magyar kormány felelősséget visel a határon túl élő nemzetrészekért. Ez a felelősség – a fentiek szerint – gazdasági racionalitással párosítható, hiszen – ironikusan fogalmazva – mi vagyunk az egyetlen nemzet, amely minden irányból önmagával határos. Amennyiben gazdaságstratégiai gondolkodásunkat kiterjesztjük a Kárpát-medencére, máris nem 10 milliós, hanem 13,5 milliós piaccal számolhatunk, még ha csak a magyar anyanyelvű nemzetársainkat számoljuk is. Természetesen az egységes szemlélet esetében is figyelembe kell vennünk az egyes államok eltérő szabályozási és adózási gyakorlatát. Ugyanakkor élnünk kell a lehetőséggel, mindkét irányban. A határon túli magyarok nyilván bizalommal vannak a magyar termékek és magyar szolgáltatók iránt, de a reláció fordítva is igaz: a határon túli magyar vállalkozások piaci lehetőségei is nagyban bővülnek, ha a természetes nyelvi közegüket jelentő anyaországban értékesítik termékeiket, szolgáltatásaikat.

2. A folyamat természetesen elindult spontán módon, a piaci kereslet és kínálat által ösztökélve is. Egy leendő Kárpát-medencei gazdaságstratégiának először ezt kellene számba vennie, majd megvizsgálja ezek kiterjesztését mind szélességében, mind mélységében. Fontos cél, hogy a gazdasági kapcsolatok fellendülése ne a szülőföld elhagyására ösztönözzön, hanem ellenkezőleg: perspektívát adjon a szülőföldön maradáshoz, a helyi közösségek erősödéséhez. A Jobbik különösen fontosnak tartja a Kárpát-medencei turizmus további erősödését, mintegy kiterjesztve a belföldi turizmus fogalmát. Ha közjoggal nem is, de érzelmileg élje át mindenki azt, hogy otthon van a Kárpát-medencében. Jó volna, ha minden utazni vágyó természetesnek venné, hogy úticéljai között magától értetődően szerepeljenek a Felvidék, Kárpátalja, Erdély vagy a Délvidék szépségei, vendégház helyei. A helyi közösségek fennmaradásának ez lehet az egyik legerősebb anyagi támasza. A virágzó gazdasági kapcsolatoknak természetesen a többségi nemzetek is haszonélvezői és résztvevői lehetnek, de a kapcsolat motorja a magyar–magyar együttműködés kell legyen.

1. Mit jelent Önnek a Kárpát-medence mint gazdasági régió?
2. Hogyan képzeli el a régió jövőjét az elkövetkező években?

1. A Kárpát-medence egy természetes gazdaságföldrajzi régió. Ökopolitikai szempontból ez azért is fontos, mert édesvizeink 95 százaléka innen érkezik és egyéb természeti folyamatokban is szorosan függünk a határokon kívül eső szomszédos területektől. Az LMP gazdaságfejlesztési programja a globális gazdaságban való részvétel mellett kiemelten kezeli a helyi, regionális fejlődés elősegítését. A „helyi termékeket a helyi piacokra” elv nemcsak kistérségi, de regionális szinten is érvényes, ez köti össze a magyarországi területeket a határon túl eső, részben magyarlakta vidékekkel. A szomszédos régiókkal való gazdasági összekapcsolódás egyébként elsőrangú fontosságú egy egészséges és tagolt Kárpát-medencei gazdaság kialakulásában.

2. A klímaváltozás hatásainak egyre nyilvánvalóbbá válásával nő az együttműködés a Kárpát-medencei régiók között. Ez elsősorban a környezetvédelem területén lesz jelentős, hiszen az árvízprobléma például nem kezelhető a szomszédos országok bevonása nélkül. A hazánk folyóinak vízgyűjtő területein végzett erdőirtások helyett a víz megtartására épülő, kölcsönösen előnyös megoldásokban kell gondolkodni. A válság elmúltával várható a turizmus felélnkülése, ami beruházásokat is vonzhat Erdélybe és Szlovákia magyarlakta vidékeire. A magyar tőkeexport eddig is a környező, magyar népességgel rendelkező országokba irányult. A közösségi közlekedés, elsősorban a vasút fejlesztésével tovább javíthatók az egymástól mesterségesen elválasztott térségek gazdasági és kulturális kapcsolatai.

Új alapokra kell helyezni a stratégiát

A regionalizmus elve mentén egységesülő Európa keretei között egyre több lehetőség nyílik a Kárpát-medencén belüli gazdasági és kulturális kapcsolatok helyreállítására. A magyar nemzetstratégiának a Kárpát-medence kiemelt célterülete. A legfontosabb feladatokról Németh Zsoltot kérdeztük, aki az előző parlamenti ciklusban az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke volt.

A Kárpát-medence egyedülálló gazdasági, természeti és kulturális tér, amely szerves egységet alkot. A mai nemzetstratégia szemszögéből nézve e térnek két értelmezése lehet. Egyrészt a szomszédságpolitika által fedett területeket jelenti, másrészt a teljes magyar nemzetpolitikát érinti. Az ország számára mindkét terület kiemelten fontos, ezért a Kárpát-medence továbbra is a magyar nemzetstratégia kiemelt célterülete, ami komoly lehetőséget jelent. Az elmúlt húsz év nemzetpolitikája felemás eredményeket hozott a szabadságjogok, a kultúra, a gazdaság területén, de a szomszédságpolitika lehetőségeit sem tudta Magyarország megfelelően kiaknázni – állítja Németh Zsolt. Ennek egyik oka a pénz hiánya, a másik pedig az volt, hogy nem eléggé fókuszált a politika erre a területre.

A REGIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS HÁROM FŐ TERÜLETE

1. A legfontosabb a „régiók Európája” koncepció, mely nagyban épít az öngazgatásra, a gazdasági-kulturális önállóságra.
2. Az EU-régiók fejlesztése, mely a határ menti térségek gazdasági-kulturális fejlesztését célozza.
3. Az európai nagyrégiók modellje, melynek példája a svéd elnökség alatt kibontakozott Balti Régió, illetve a most megerősödő Duna Régió.

A legfontosabb feladat, hogy meg kell találni az egyensúlyt és a harmóniát a nemzetpolitika és a szomszédságpolitika között, melynek működő példája volt a szegedi folyamat. Emellett ki kell használni az Európai Unió által nyújtott lehetőségeket és alkalmazni kell az ott már bevált modelleket, jó példa erre a német–francia együttműködés. Az első lépés a Kárpát-medencében is a térségi együttműködés, a regionalizmus megfelelő kiépítése, mely három fő területet érint: az EU-régiók fejlesztése, a „régiók Európája” koncepció és az európai nagyrégiók modellje. Magyarország részéről mind a három megközelítésben kreatív kezdeményezésekre lesz szükség – hangsúlyozta Németh Zsolt. Így megerősítendő többek között a visegrádi együttműködés, a közép-európai észak–dél energetikai tengely, a térségi közlekedési folyosók fejlesztése és közvetlenül a szomszédságpolitika is.

LEHETŐSÉG AZ EU-ELNÖKSÉG

A legsürgetőbb feladat a prioritások meghatározása, melyek között kiemelt szerepet kap a regionalizmus, a víz témaköre, fontos a keleti partnerség, a balkáni együttműködés is, de talán leginkább a 2014–2020-as költségvetés. A januártól induló magyar EU-elnökség komoly lehetőség az ország számára, hogy megvalósítsa elképzeléseit, bemutassa a régió szellemi és kulturális kincsét.

AZ MTA EGYÜTTMŰKÖDÉSE A HATÁRON TÚLI MAGYARSÁGGAL

Magyar–magyar kutatások integrációja

A Magyar Tudományos Akadémia fontosnak tartja a magyar–magyar tudományos együttműködések és a kapcsolattartást a külhoni magyar tudományossággal. A kulturális nemzetfelfogás alapján számos konkrét intézkedéssel és programmal segíti a határon túli magyar tudományos műhelyeket és kutatókat.

A Magyar Tudományos Akadémia a törvény definíciója alapján köztestület, amelynek tagjai egyrészt az akadémikusok, beleértve a külső tagokat is, másrészt minden olyan tudományos fokozattal rendelkező kutató, aki bejelenti, hogy tagja kíván lenni az Akadémia köztestületének. A tavalyi törvény- és alapszabály-módosítással megerősödött a külső köztestület szerepe, így az Akadémiának ma már nemcsak a külső tagjai, hanem külső köztestületi tagjai is részt vesznek az Akadémia munkájában – emelte ki a változtatásokat Pálincás József, az MTA elnöke. A száznál is több külső tag többsége a Kárpát-medencében, másik része a világ egyéb részein él. A külső köztestületi tagok esetében a Kárpát-medencében élők aránya jóval nagyobb és ők is közvetlenül részt vehetnek az Akadémia munkájában, így egy-egy stratégiai probléma feldolgozásában. (Az MTA-nak nyolc stratégiai programja van az ország és a Kárpát-medence jövőjét meghatározó területeken, mint például a vizsgáldoklás vagy az oktatás.)

A Magyar Tudományos Akadémiát 1825-ben alapították. Ebben az időszakban a kolozsvári tudományos élet éppúgy része volt a magyar tudományos életnek, mint a budapesti, a kassai vagy a pozsonyi, az Akadémiát tehát az egész magyar közösség intézményének lehetett tekinteni. A II. világháborút követően, 1949 után a közéletben nem volt a középpontban a kulturális nemzet fogalma, így a magyar–magyar tudományos együttműködés lehetőségei is háttérbe szorultak. A rendszerváltás után viszont megindult a kapcsolatépítés a külhoni kutatókkal. Az MTA az elsők között igyekezett felvenni a kapcsolatot mindazokkal, akik a határon túl magyar nyelven művelték a tudományt. Az együttműködés az elmúlt húsz évben jelentős fejlődésen ment keresztül, miután az MTA-ról szóló 1994-es törvény már rögzítette a külső akadémiai tagság fogalmát.

A kapcsolat a határon túli közösségekkel szorosabbá vált azzal, hogy 2007-ben létrejött Kolozsváron az MTA-nak egy területi akadémiai bizottsága, így szervezeten tudják bevonni a tudományos életbe a külhoni kutatókat. Ezen kívül a határon túli egyetemekkel is széles körű az együttműködés. Jó példa erre a 2001-ben létrejött Erdélyi Magyar Tudomány Egylet, amely három helyszínen, több mint 20 szakon oktatja a diákokat és jó kapcsolatot ápol a hazai felsőoktatási intézményekkel – nyilatkozta Pálincás József. Sok magyar oktató megy a határon túlra tanítani, illetve sok külhoni fiatal jön a magyar egyetemre tanulni, különösen a doktori kurzusok népszerűek.

A Magyar Tudományos Akadémia a teljes magyar kultúrmenzert intézményeként működik

Napjainkra szellemi értelemben visszaállt az 1830-as éveknek megfelelő állapot, azaz az Akadémia a teljes magyar tudományosságot képviseli. Egyedül az állampolgárság kérdése lehet különbség határon inneni és határon túli magyar kutatók között, de az intézet egyenrangú félként kezeli a külhoni magyarságot, illetve a munkában való részvételük is teljesnek mondható. Komoly jelentőséget tulajdonítanak a magyar nyelvészeti, történelmi és kisebbségekkel kapcsolatos kutatásoknak és a jövőben is támogatni kívánják az ilyen jellegű kutatásokat végző szerveződések. Az MTA meghatározó szerepet tölt be a 150 éve alapított és az erdélyi magyar tudományművelőket és tudománypártolókat összefogó Erdélyi Múzeum Egyesület életében is. Az EME a legnagyobb múlttal rendelkező, akadémiai jellegű erdélyi magyar tudományos társaság. Az 1859-ben Kolozsváron alakult civil szervezet ma is a kulturális nemzeti összetartozás jelképe és az MTA társintézménye.

Az Európai Unió bővülésével még közelebb kerülnek egymáshoz az országok, új távlatok nyílnak az együttműködésekben is – vélekedett Pálincás József. A pályázati rendszer kiemelten támogatja a regionális összefogást, így a megszerezhető források folyamatos bővülésére lehet számítani. Remélhetőleg ezáltal még több alkalom nyílik a közös tudományos munkára.

TÁMOGATÁSI PROGRAMOK

Domus Hungarica Program: ösztöndíjrendszer, mely az Oktatási Minisztérium és az MTA közös vállalkozásaként a külföldön élő, magukat magyarnak is valló, valamint magyar témájú kutatásokkal foglalkozó kutatóknak biztosított feltételeket a magyarországi kutatómunkához.

Magyar Tudományos Akadémia Határon Túli Magyar Tudományosságtér Ösztöndíj Program: célja a határon túli magyar tudományos intézetekben, egyetemi, tanszékeken, tudományos gyűjteményekben dolgozók szakmai munkájának rendszeres támogatása.

Duna, az új Európa főutcája

A Duna évszázadok óta meghatározó térszervező erő, de a XXI. században különösen felértékelődött a szerepe. A 2011-es magyar uniós elnökség idején a Duna Stratégiát, vagyis az érintett régiók komplex és összehangolt fejlesztési tervrendszerét Magyarország elnökségi prioritásként fogja kezelni.

Az Európai Unió terjeszkedése révén a Duna völgye már ma is európai fejlesztési tengelyként határozható meg, ami egyrészt a további csatlakozásra váró országok elhelyezkedése, másrészt a gazdaságon belül vízi közlekedés felértékelődése következtében egyre nagyobb jelentőséghez jut majd a jövőben. Az egységes Duna menti európai fejlesztési stratégiájának gondolata elsőként a kilencvenes években merült fel. Település–település, valamint megye–régió vonatkozásában jöttek létre az első szervezett együttműködési keretek a Duna Menti Tartományok Munkaközössége (Arge Donau) koordinációjával. A Duna menti

együttműködésben érdekelt tagállamok részéről a lehetőségek jobb kiaknázásának reményében 2002-ben merült fel az igény egy nagyobb szintű, makroregionális együttműködési projekt létrehozására.

Az Európai Bizottság 2008-ban is indítványozta a közép- és délkelet-európai integrációs folyamatok részeként a „Duna völgyének újraegyesítését”, tavaly pedig a Régiók Bizottsága elfogadta a Duna medencével foglalkozó stratégia elkészítésének javaslatát. Ezek eredményeként a bizottság felkérést kapott az Európai Tanácstól arra, hogy 2010 végéig dolgozza ki az Európai Duna Stratégiát, melynek hosszú távú célja egy új, közép-kelet-európai növekedési tengely

alapjainak a megteremtése. A formálódó Duna régióban ez egyfajta makroregionális együttműködési lehetőséget adna a Duna mentén található államok és a vízgyűjtő területen fekvő államok között. Jelenleg a Duna Stratégiai Terv kidolgozása folyik, mely előreláthatólag 2010 végére fejeződik be és Magyarországon várhatóan 2011-ben fogadjhatják el.

Meghatározó szerep a régióban

A Duna-medence fontosságát nem lehet alábecsülni. A folyó tengelye körül rendeződő térség kapcsolja Nyugat- és Kelet-Európa között, jelenleg pedig Ro-

mániai szinteken elindított kezdeményezéseivel segíti az Európai Duna Régió létrehozását.

Többlettámogatás a következő ciklusban

A fővárosi munkacsoport tagjaként a Studio Metropolitana – Budapest főváros városfejlesztési műhelye – is részt vesz a stratégiai munkálatokban, felhasználva az általuk koordinált együttműködéseket. Ilyen például a Duna Partnerségi Hálózat is, melynek célja a Duna térség tervezésével és fejlesztésével kapcsolatos folyamatokban való aktív részvétel, annak katalizálása. Feladata pedig a Duna Térség Stratégiában érdekelt helyi és regionális szerveződések összefogása, a hazai és nemzetközi szervezetekkel való együttműködés kialakítása. A hálózat segíti az információáramlást, koordinál és kooperál a résztvevőkkel, együttműködik a Duna Menti Városok és Régiók Tanácsával és műhelymegbeszéléseket szervez az érintett városok vezetőinek, illetve a munkában részt vevő szakmai szervezeteknek. A Fővárosi Önkormányzat 2007 óta támogatja szintén a Studio Metropolitana városfejlesztési műhelyéhez tartozó DunaLog-International Urban Dialoggal a stratégia kidolgozását.

A kialakuló Duna régió ugyanis 2014–2020 között forrásszervező szerepet tölthet be az európai regionális támogatáspolitikában, ami Budapest mint a dunai térség természetes központja számára nagyszámú növekvő lehetőségeket jelenthet európai uniós források felhasználására. A főváros ezért most fokozott figyelmet fordít olyanokra, mint a Duna Fővárosa arculat kialakítása vagy a kapcsolódó területek fejlesztésére irányuló Duna Főutca programra. Ez utóbbi már az elmúlt években is komoly érdeklődést váltott ki a térség nagyobb városainak körében, a jövőben pedig egy olyan európai szinten elismert programmá válhat, amellyel a budapesti Duna-fejlesztéspolitikai térség Duna menti városainak példaként szolgálhat, miközben erősíti Budapest regionális központi szerepét.

A tervek szerint a Duna menti kerületek és önkormányzatok főépítészeiből egy Főépítési Irányító Tanács jött létre, mely segíteni fog a fejlesztéspolitikai stratégia kidolgozásában és a nemzetközi promócióban. Az ő feladatuk lesz továbbá a Duna-partok és

a kapcsolódó területek mastertervének elkészítése, illetve különböző konkrét területeken elvégzendő projektek kijelölése is. Ahhoz azonban, hogy a Duna menti települések is felismerjék, hogy közös „főutca” a Duna – és egy olyan természetes kapcsolódási pont, amelyre építve a mainál hatékonyabban lehet összehangolni az egyes települések Duna-terveit –, közösségi alapon nyugvó város- és településfejlesztésre, információk hatékony megosztására, azaz építő párbeszédre van szükség az érdekelt szereplők között.

Eredmények nemzetközi szinten

A magyar főváros nemzetközi és az interregionális szerepvállalásával kezdeményezőjévé válik a Duna Régió helyi szerveződéseinél és intézményi kereteinek létrehozásában, ezáltal növekszik forrásszervező képessége is. A Duna Főutca program nemzetközi szinten is elismerté teszi Budapest fejlesztéspolitikáját, amelyet kormányzati szintre emelve – hiszen Magyarország európai uniós elnökségi tisztét is betölti 2011-ben – az egész délkelet-európai térség számára modellértékű várostérség-fejlesztő program alkotható. A fejlesztéspolitikai törekvések és a stratégiai arculatépítés hatásaként gazdasági és turisztikai szempontból is növekedést érhet el. Mindezek fényében a főváros nemcsak az ország gazdasági motorjaként funkcionálhat, hanem megszerezheti a délkelet-európai térség kapuváros szerepét is.

Az Európai Duna Stratégia eredményeként pedig egy olyan új, organikus szerveződő tér, a Duna Régió születhet meg, melynek karakterét, nemzetközi befolyását és nem utolsósorban az új európai pénzügyi időszak büdzséjében jelentkező súlyát már nem a hagyományos államok alakítják, hanem országhatáron belüli természetes szövetségek. Emiatt a magyar Duna Stratégia mielőbbi elfogadása is nemzeti érdek, amelyet társadalmi, gazdasági és politikai egyetértés kell hogy övezzen. Tisztában kell lenni nemzeti és nemzetközi előnyeivel minden állampolgárnak. Mindemellett a 2011-es magyar EU-elnökségre készülődve fontos az is, hogy az Európai Közösség jövőjét meghatározó szereplők, Brüsszel gazdaságpolitikai és területfejlesztési döntéshozói megismerjék és az Európai Duna Stratégia meghatározó fejlesztésorientált pilléréként elismerjék a hazai Duna-terveket szintetizáló magyarországi Duna-stratégiát is.

Magyar pelletgyár nemzetközi terjeszkedésben

A Magyar Fejlesztési Bank magyar vállalkozások nemzetközi szerepvállalását elősegítő, 752 millió forintnak megfelelő összegű euróhitelének is köszönhető, hogy a Skála-csoport energetikai vállalkozása, a Skála-Energy Kft. pelletgyárat építhetett Ukrajnában.

A környezetbarát alternatív energiák iránt egyre nagyobb az érdeklődés, hiszen ahhoz, hogy a globális felmelegedést lelassítsuk és egy élhető világot teremtsünk, szükségünk van ezekre a megoldásokra. Magyarországon a nap- vagy a geotermikus energiáról sokat lehet hallani, a pelletről viszont kevésbé, pedig az egyik legjobb alternatív tüzelőanyagként számít. Ennek talán legfőbb oka az, hogy új, mindössze tízéves műltra visszatekintő fűtési technológiáról van szó. Igaz, egyelőre az sem segíti a pelletkandallók és -kazánok elterjedését, hogy viszonylag drágák. Magyarországon a földgáz penetrációja nagyon nagy, ára pedig államilag támogatott, ezzel szemben Nyugat-Európában a gáz drágább, az ott élők többek között ezért nyitottabbak más tüzelőanyagok alkalmazása iránt. A pellet pedig olyan tüzelőanyag, amivel ugyanolyan komfortot lehet elérni, mint a gázzal vagy az olajjal.

Nálunk a lakossági pelletfelhasználás még gyerekcipőben jár, nem úgy, mint Európa más országaiban – beszélt tapasztalatairól Cselényi Péter, a tavaly Ukrajnában pelletgyárat építő Skála-Energy Kft. ügyvezető igazgatója. Pellettel fűteni kényelmes és olcsó, ráadásul még környezetbarát megoldás is, Nyugat-Európában van rá igény – tette hozzá a Skála-csoport energetikai vállalatának vezetője. A pellet ugyanis nem más, mint fűrészporból préselt apró henger, mely nagyobb mennyiségben teljesen úgy viselkedik, mint a folyadék. A szomszédos Ausztriában elsősorban az egykori olajtartályokat töltik vele tele, a fűtőanyag pedig egy csigás csövön jut a lakásokat fűtő kazánba, míg Olaszországban a pelletkandalló az elterjedtebb megoldás. A 3–10 kW-os kandalló egy 40–60 négyzetméteres szobát 15–30 kilogramm ilyen tüzelőanyaggal 1–3 napig képes melegen tartani. A pellet tehát hazánkban is költséghatékony fűtési mód lehetne, hiszen 1 köbméter gáz kiváltásához 1,5 kilogramm pelletre van szükség,

ami mindössze 60 forintba kerül, tehát a magyar gázhoz képest 30–35 százalékkal olcsóbb. Ezt viszont csak akkor lehet kihasználni, ha van mennyiség is a termékből, hiszen egy hónap alatt egy 200 négyzetméteres családi ház 1 tonna pelletet fogyaszt.

Az európai pelletpiac az elmúlt nyolc esztendőben csaknem évente duplázódott. Nemcsak a lakossági felhasználás nő, bekapcsolódott az ipari felhasználás is, hiszen a kiotói egyezmény értelmében minden országnak csökkentenie kell szén-dioxid-kibocsátását. Ezeknek a tendenciáknak a tudatában döntött úgy a vállalat 2008-ban, hogy pelletgyárat hoz létre a régióban. A lehetséges helyszínek közül Kárpátalja tűnt

A pellet természetes tüzelőanyag, és mivel 100 százalék fa, így fűtőértéke a fa fűtőértékének felel meg. Nagyon alacsony a nedvességtartalma, ezért magas a hatásfoka. A gyártás során a nyersanyagokat tisztítják, szárítják és magas nyomáson, mesterséges adalék vagy ragasztó hozzáadása nélkül préselik össze. A pellet kis mérete miatt úgy áramlik a csövekben, mint ha folyékony vagy gáz halmazállapotú lenne, így teljesen automata fűtési rendszerekben is jól használható. Olcsó, környezetbarát, szén-dioxid-semleges, kiváló fűtőértékű tüzelőanyag, amely a legmagasabb komfortkörülmények között használható és egyszerűen kezelhető.

a legmegfelelőbbnek, hiszen itt az egyik húzó iparág a fafeldolgozás, a pellet pedig a fafeldolgozó ipar hulladékából, a fűrészporból készül. A Skála-csoportnak mindemellett Ukrajnában jó kapcsolatai voltak, korábban tűzifa és ipari fa importjával is foglalkoztak. A beruházás megvalósításához komoly segítséget jelentett, hogy a Magyar Fejlesztési Bank támogatta a hazai vállalkozások határon túli terjeszkedését, aminek keretében 752 millió forint hitelt kaptak 1,1 milliárd forintos beruházásukhoz.

A 1100 négyzetméter alapterületű pelletgyár másfél év alatt épült fel a Tisza völgyében fekvő Técső iparterületén, mintegy 1,35 hektáron, s tavaly április óta működik. Ez Ukrajna eddigi legnagyobb magyar ipari beruházása. Jelenleg 35 ezer tonna pelletet gyártanak évente, reményeik szerint három év múlva 250 ezret fognak. Ehhez még két üzemre van szükség: még ez évben megkezdik a técsői üzem kapacitásbővítését 700 milliósi beruházás keretében, illetve Kijev mellett egy új gyár építését. A bővítés és a kijevi gyár várható költsége meghaladja a 23 millió eurót, ezzel pedig a Skála-Energy Kft. 2011-re Közép-Európa egyik legnagyobb pelletgyártója lesz. A vállalat fő piaca jelenleg Ausztria és Olaszország, de remélik, hogy rövidesen Magyarország is azzá válik. A hosszú távú tervek között szerepel részesedés szerzése a hazai hópiacra is, így nemcsak pelletgyártók lennének, hanem hőszolgáltatók is.

A gazdasági fejlődés motorja a felsőoktatás és a kutatás-fejlesztés

A kutatás-fejlesztés és a felsőoktatás területe kiemelt szerepet tölt be az Európai Unió regionális fejlesztési koncepciójának különböző szintjein, kezdve az eurorégiós és határon átnyúló, egészen a makrorégiós együttműködésekig. Rédey Ákos, a Pannon Egyetem rektora az intézmény regionális szerepvállalását és stratégiáját mutatta be.

A Pannon Egyetem a magas szintű felsőfokú oktatás és doktori képzések mellett a kutatás-fejlesztésre és az innovációra is nagy hangsúlyt fektet. Az egyetem kiemelt célja, hogy a Közép-dunántúli Régió innovációvezérelt tudásközpontjaként működjön, valamint hogy a régió gazdasági szereplőivel kialakított kapcsolatait fejlessze és további együttműködésekhez hozzon létre. Ezért nemzetközileg is elismert professzorainak bevonásával jól felszerelt laboratóriumi környezetben biztosítja a kutatás-fejlesztési programok megvalósulását. Eddigi eredményeikre és kapcsolataikra építve keresik a határon átnyúló regionális együttműködések.

RÉDEY ÁKOS,
a Pannon Egyetem rektora

Az egyetem tanszékein, laboratóriumaiban számos ipari, környezetvédelmi, mezőgazdasági, technológiai és informatikai kutatás-fejlesztés folyik. Tudományos kutatóműhelyeikben többek között nagy energiataralmú és környezetbarát motorhajtó anyagokat, hulladék műanyagokból pedig szintetikus kőolajat állítanak elő. Az ipar új kihívásaira válaszul olyan kutatási területek kerültek szakembereik figyelmének középpontjába, mint például gumibitumenek előállítása gumiorlemből és ezek alkalmazása – mondta el lapunknak Rédey Ákos.

Kiemelkedőek a környezetvédelmi – itt említésre méltó a szennyvíztisztítási szakértői rendszerek

fejlesztése –, valamint a mezőgazdasági területen végzett kutatások. Többek között olyan környezetbarát fejlesztéseken dolgoznak, melyek biológiai úton, azaz vegyszermentesen igyekeznek a mezőgazdasági termények kártevői ellen fellépni. Az egyes kutatási területeken olyan eredményeket tudnak felmutatni – mint például a klímaváltozás tavakra gyakorolt hatása –, amelyek már tananyagukba is beépültek – emelte ki a Pannon Egyetem rektora. Az eredmények gyakorlati hasznosítására is kiemelt hangsúlyt helyeznek. Sokan talán nem is tudják, milyen sugárzásterhelésnek vannak kitéve lakókörnyezetükben és munkahelyükön. Az egyetem szakemberei segítenek ennek kivizsgálásában, bemérésében, valamint a terhelés csökkentésében, optimalizálásában is. Az informatika terén az elmúlt években két fontosabb szoftver-rendszerfejlesztés tűzódik az intézmény nevéhez: az egyik lehetővé teszi számítógépek platformfüggetlen rendszerbe kapcsolását (JGrid), míg a másik speciális, vakok számára kifejlesztett felhasználói felület, mely lehetővé teszi számukra az interneten elérhető szolgáltatások hatékony használatát (MOST – Mobil Segítőtárs). Az egészségügyi informatika szegmensén belül mérőföldkönek számít az az általuk kifejlesztett új rendszer, mely a szív működését a hagyományos nyolcpontos EKG-készülékkel ellentétben a teljes testfelszínen, másodpercenként

ezerszer, 192 pontban méri, és ezt háromdimenziós képként meg is jeleníti.

Kutatás-fejlesztési és innovációs eredményeiket egyrészt spin-off cégeknek keresztül (Ökoret Spin-off Zrt., Pannon Bio-Innováció Kft.), másrészt klaszterek révén (ÖKopolisz Klaszter, Pannon K+F+I+O Klaszter, e-Közigazgatási Klaszter, Mobilitás és Multimédia Klaszter, Pannon e-Oktatási Klaszter, Zöld Klaszter, Ajkai Járműipari és Mechatronikai Klaszter) hasznosítják. Ezek mellett a megvalósításban fontos szerepet játszanak azok az operatív programok is, amelyek uniós támogatással valósulnak meg.

Nemzetközileg is versenyképes kutatói munka folyik a Pannon Egyetemen

AZ IDEGEN NYELVŰ OKTATÁS VONZÓBBÁ TESZI AZ EGYETEMET

A Pannon Egyetem elkötelezte magát amellett, hogy minél inkább többnyelvű egyetemmé váljon, azaz minél több tantárgyat oktasson idegen nyelven is, ezzel is erősítve a hallgatók szakmai képzését és növelve a munkaerőpiacra kilépő hallgatók munkába állási esélyeit. Az idegen nyelven oktatott tárgyak az előbbieket mellett vonzóbbá teszik az intézményt a külföldi hallgatók számára is, nem véletlen, hogy számuk évről évre nő. Az általános nyelvtudás mellett mára felértékelődött az idegen nyelven való szakmai kommunikáció, ezért az Idegennyelvi Oktatási Központtól szűles szaknyelvi repertoárjával segíti az egyetem polgárait, hogy bekerülhessenek a nemzetközi vérkeringésbe. A világnyelvek magas színvonalú oktatása egy fontos érv lehet a Pannon Egyetem választása mellett.

Határokon átívelő világörökségi együttműködések

A Kárpát-medencén belül bizonyos földrajzi területek határoktól függetlenül alkotnak egy egységet, így az UNESCO világörökségi listájára csak nemzetközi együttműködés keretében kerülhetnek fel. Éppen ezért szükséges az országok közötti kooperáció.

A világörökségi listára felkerülni gazdasági és kulturális szempontból is komoly elismerést és lehetőséget jelent. Magyarországnak jelenleg is vannak más országokkal közös világörökségi helyszínei és jelölései, sőt sorozatjelölései is. Ez utóbbi esetben a helyszínek együttese érdemi ki, hogy a világörökség részévé váljon. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium Kulturális Örökségvédelmi Hivatalának szakmai részlege, a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottság Titkársága – amely koordinálja a magyarországi világörökségi helyszínekkel kapcsolatos ügyeket – ez utóbbinak egyre komolyabb teret szán. Az UNESCO ugyanis egyre gyakrabban gondolkodik térségekben – nyilatkozta lapunknak Fejérdy Tamás, a titkárság vezetője, egyben a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnökhelyettese.

Szomszédainkkal közös kincseink

Szlovákiával az utóbbi években a világörökség terén már született együttműködések, illetve elképzelések között is szerepelnek közös jelölések. A Kárpát-medencén belül bizonyos területek határoktól függetlenül alkotnak egy egységet, ez különösen igaz a természeti képződményekre. Az Aggteleki-karszt és Szlovák-karszt esetében például két ország, Magyarország és Szlovákia osztja a területet, ezért közösen jelölték az UNESCO világörökségi listájára, ahová az 1995-ben fel is került. A helyszín értékeinek megőrzését, menedzselését és bemutatását ezek után mindenki a saját legjobb tudása szerint teszi, természetesen együttműködve a másik féllel – emelte ki a titkárság vezetője.

A várományosi listán már szerepel újabb, ezúttal még több országot érintő, de magyar és szlovák kezdeményezésű közös helyszín. A Komárom/Komarno erődrendszer a Duna és a Vág folyók összefolyásánál olyan fontos katonai létesítmény, mely illeszkedik az egykori Osztrák–Magyar Monarchia védelmi rendszerébe. A korábbi közös szlovák–magyar jelölést visszavonták, és jelenleg a siker érdekében egy olyan nemzetközi sorozatjelölés előkészítése folyik, mely nem csak a kettős helyszínt, Komárom-Komarnót hangsúlyozza, hanem a Monarchia kiemelkedő értékű, méretű és jelentőségű erődjeit. A vezető partner Ausztria lehetne, de az együttműködési projekt fontos szereplője Magyarország, Lengyelország, Csehország, Olaszország, Németország és Szerbia is. A sorozatjelölés jelenleg általános trend a világörökségi jelölésekkel, éppen ezért bizhat a sikerben a jelölés.

További, a szlovákokkal is közös várományosi helyszínek egyike a mezőhegyesi állami ménésbirtok, amelynek XVIII. századi „lőgyárában” a katonaság számára tenyésztettek hátszárúakat. Az épületegyüttesrel kapcsolatos együttműködés ugyan még nincs részletesen kidolgozva, de a leglogikusabb lépés ebben az esetben is egy sorozatjelölés lenne, akár a viseigrádi négyekkel együtt. Emellett északi szomszédaink is

érdekeltek abban, hogy a gömörsepesi középkori falképek és az ezzel díszített templomok – egy nagyon érdekes művészeti kor dokumentumai, melyeknek közös gyökereik valószínűleg Esztergom lehet – bekerüljenek a világörökségek közé.

Nem minden jelölés járja be az előre eltervezett utat. A Kárpátok északkeleti ívének fatemplomai munkacímű javaslatban szereplők közül a lengyelek és a szlovákok külön-külön jelöltételei, valamint román részről a máramarosi fatemplomok már fel is kerültek a listára, mire az ukrán és a magyar fél akár csak elkezdte volna a nevezési dokumentáció elkészítését. Itt feltehetően a későbbi bővítése során a felső-Tisza-vidéki református haranglábaikkal, templomainkkal tudunk csatlakozni a helyszínekhez.

A közös osztrák–magyar helyszín a Fertő tó, amelyet szomszédunk eredetileg egyedül jelölt világörökségi helyszínné. Ausztria csak a saját területét és a Neusiedlersee kultúrtájt jelölte, de mivel a tó és környéke a magyar résszel alkot egységet, a világörökség-bizottság csak így fogadta el a jelölést 2001-ben. Ez a jelölés példaértékű volt, beleértve a közös kezelési tervet is.

A Római Birodalommal kapcsolatos nagyprojekt

A tervezett jelölések között kibontakozni látszik egy olyan együttműködés is, melynek célja, hogy a Római Birodalom fénykorában fennálló határokat (védelmi rendszert) világörökséggé tegye. Ennek előzménye, hogy 1987-ben az Egyesült Királyságnak sikerült a világörökségi listára felvetnie a Hadrianus-falat, így a birodalom határának egy darabja elsőként kapta meg ezt a címet. A ezredforduló után a Limes Romanus németországi szakasza szintén a világörökség része lett. Utóbbi ügy sikerült elérni, hogy a Hadrianus-fal jelölésének bővítését kérték. Az erre alapozott új koncepció, hogy az érintett országok a Római Birodalom egykori határának teljes hosszát sorozatjelölés részeként, a korábbi helyszín bővítéseként tervezik felterjeszteni a világörökségi listára. Magyarország is komolyan érdekelt ebben az együttműködésben, ami Ausztria, Szlovákia, Magyarország, Horvátország, Románia összefogásával valósulhat meg, hiszen a pannóniai határszakasz túlnyomó része hazánkban van – mutatott rá Fejérdy Tamás. A Ripa Pannonica a magyar várományosi listán is rajta van, éppen egy európai uniós Közép-Európa-projekt keretében folyik világörökségi előterjesztésének az előkészítése. Ez nagy kihívást

FOTÓK: AGGTELEKI NEMZETI PARK ÉS FERTŐ-HANSÁG NEMZETI PARK

A KÖH feladata a helyszín és értékei állapotának folyamatos nyomon követése, a szükséges beavatkozások megtétele vagy kezdeményezése, együttműködés a tulajdonosokkal, az érintett szervezetekkel.

jelent, mert eddig folyóparti (vagyis ripa) Limes-szakasz nem került fel a világörökségi listára. Az együttműködésben vezető partnerként vesz részt a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, de a projekt szereplője a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem és Paks városa mellett Ausztria, Szlovákia és Németország is – ez utóbbi jelenti az összeköttetést a már a világörökségi listán szereplő német szakaszok és a majdani szereplők között. A Limes projekt a birodalom legnagyobb kiterjedésének pillanatában fennálló határokat kívánja magába foglalni. Az ezzel kapcsolatos dokumentációnak a jövő év szeptemberéig el kell készülnie, ebben meg kell határozni a mintegy 500 kilométer hosszú magyar szakaszon azokat az elemeket, amelyek a világörökségi jelölés részét képezik, ezekhez milyen védőzónák kapcsolódnak, illetve egy kezelési tervnek is

meg kell születnie – sorolta a legfontosabb feladatokat a projekttel kapcsolatban az szakember.

A projekt célja az érték megőrzés, ugyanakkor egy világörökségi helyszín nemzetközi figyelmet és kontrollt is jelent. A Brit-szigetektől egészen Gibraltárig visszaforduló Limes Romanus jelentős turisztikai termék is lehet. Azoknak a településeknek, ahol szakaszai vannak a Limesnek, ez komoly kitérési lehetőséget jelent. Ez a látványos világörökségi helyszín bár nem a tömegturizmusról szól, érdekes látnivaló, hosszú távra szóló lehetőség. A Limes persze nem egyszerű bemutatni, hiszen töredékes maradványokról van szó, viszont könnyebb, hogy nem kell mindegyik darabnak új rendeltetést találni, mint például a komáromi Monostori erőd esetében, ahol az épület élményszerű bemutatása elvárás.

FACE TO FACE WITH THE WORLD

Ismerd meg a világot!

Kedvezményes STA Travel Blue ifjúsági, diák és tanár repülőjegyek | IATA jegyek | olcsó szállások világszerte világnyelv program | felfedező és kaland túsák minden kontinensen | biztosítás | teljeskörű utazási szolgáltatás főként fiataloknak >>> bárhonnan kiszolgálunk!

Kulturális örökségeink őrzői

A Hagymányok Háza azzal a céllal jött létre 2001-ben, hogy a Kárpát-medencei néphagyományokat mint szellemi kulturális örökséget ápolja. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium nemzeti intézménye egy olyan szolgáltató központ, mely megpróbálja kiszolgálni a népi kultúra és hagyományok iránt érdeklődő nagyközönséget, valamint a szakmabelieket.

A Kárpát-medence mint kulturális egység

A Hagymányok Háza megalakulásával a hagyományápolás több, korábban önálló szervezetekhez tartozó szegmense került egy központosított intézet keretei közé és kapott önálló költségvetési támogatást. Az új intézet tevékenységét kiterjesztették az egész Kárpát-medencére, hiszen ez a terület egy olyan nagy szerves egységet alkot, ahol kulturális értelemben egymásra vannak utalva az emberek, ráadásul a néphagyományok elterjedése is egységesnek mondható – hangsúlyozta Kelemen László főigazgató.

A térség hagyományai saját történelmünk mellett egyben Európa ezeréves kultúratörténetéről is vallanak, hiszen a századok folyamán érkező külső impulzusok keveredtek a hazai szokásokkal. A magyarok s a Kárpát-medencét kitöltő történelmi Magyarországon velük szimbiózisban élő más nyelvű (román, szlovák vagy déli szláv) népek olyan régi európai hagyományokat őriztek meg, amelyek a kontinens nyugati felében már rég feledésbe merültek.

Az egységes hagyományörzésre jó példa a népzene és a néptánc fennmaradása, mely nemzeti-iségektől függetlenül egy jelentős dialektust alkot a térségben, vagy akár a kézműves mesterségek megjelenése és elterjedése, mert ez is egységes a Kárpát-medencében. A kosárfonás az egész régió területén a mai napig élő hagyomány, ami komoly

értéket jelent, hiszen Nyugat-Európában ezek a mesterségek már nem élnek és nem adhatók át hagyományos módon, a mester és a tanítvány viszonyában. Tehát kiemelkedően fontos ezeket az örökségeket megőrizni és továbbadni.

Az intézet a megalakulása után elindított egy olyan integrációs folyamatot, mely elkezdte bevonni a szomszédos országokat is a munkába. A kezdetekben ez nem volt teljesen zökkenőmentes, hiszen sokáig nem állt rendelkezésre megfelelő anyagi forrás az együttműködési hálózat megvalósítására, illetve a történelmi múlt emlékei miatt nagy volt a bizalmatlanság az intézmény iránt a szomszédos országokban – idézi fel a kezdeteket a főigazgató. Az eddig elért eredmények azt mutatják, hogy olyan áttörés következhet be, mely meg tudja szüntetni az országhatárokat és tovább segítheti az együttműködést és az információáramlást.

Áttörés a folklórgyűjtemények közös adatbázisba rendezésével

A Kárpát-medencei folklór iránti társadalmi érdeklődés eredményeképpen jött létre a Folklórdokumentációs Központ, mely a tudományos intézetekkel együttműködve, a korszerű digitális technika és az internet igénybevételével kívánja hozzáférhetővé tenni a Magyarországon felhalmozott, a Kárpát-medence vagy akár távolabbi tájak bármely etnikumához tartozó népzenei és néptáncgyűjteményeket. Ez igazi áttörést jelenthetne, hiszen minden adat, amelyet a

különböző helyi intézmények feltesznek a közös felületre, kereshető, látható és használható lesz a világ minden táján – emelte ki Kelemen László. A revival-mozgalmat kiszolgáló óriási mennyiségű néprajzi gyűjtési anyagot folyamatosan rendezik archívumba, s a munkából a magyar társintézményeken – mint a MTA Zenatudományi Intézete vagy a Néprajzi Múzeum – kívül a határon túli intézmények is kiveszik a részüket. Többek között a Kolozsvári Folklórintézet és szlovákiai partnerszervezetek is sokat segítettek a munkában. A feladatot a norvég alapoktól elnyert jelentős pályázati támogatás is segíti.

Az intézet életében hasonlóan fontos szerep jut a házon belül működő Magyar Állami Népi Együttesnek, mely több mint fél évszázados múltjával a mai napig töretlen sikereket arat, emellett élő és jó kapcsolatokat ápol a térség népi táncgyűjtéseivel is. Rendszeresen az egymás országában történő vendégszereplések, melyek tovább mélyítik az együttműködést. A Kárpát-medencei társadalom körében a táncmozgalom is töretlen népszerűséget élvez, hazánkban is stabil közönséggel bír, már a harmadik-negyedik ifjú generáció koptatja az összejöveleken a táncpököket. Az erdélyi magyar, de akár a román fiatalok is szívesen táncolnak táncházakban, sőt a szlovákok is elindították saját mozgalmukat, ami azért jelentős dolog, mert a népek közötti ellentéteket félretéve tudnak egymás táncműveléséről ismerkedni.

Kihívások és feladatok

Az elkövetkező időszak feladatait áttekintve nagyon sok olyan terület van, ami fejlesztést igényelne. Fontos lenne például a népi gasztronómiára is hangsúlyt fektetni, mert érdemtelenül elhanyagolt területe a népi kultúrának, miközben a világon mindenhol trendi a gasztronómiával való foglalkozás – mondta el lapunknak Kelemen László. Törekedni kellene arra is, hogy a hagyományos népi kultúra, a népi motívumok használata újra elterjedjen a mai, modern világban hétköznapijaink használati tárgyainban és bútoraiban. Használatukkal létre tudna jönni a magyar népi kultúrából kiindulva egy általános iparművészeti trend, az úgynevezett magyar dizájn, mely méltó módon emelné Magyarországot imázsát is. Ennek a témájára

Kelemen László,
a Hagymányok Háza főigazgatója

épül föl az ősszel megrendezendő „Élő népművészet” című kiállítás is a Néprajzi Múzeumban. Érdemes lenne minél több hagyományos vásárt is megrendezni, hiszen ezek az idegenforgalmi vonzerón túl a helyi alkotóközösségeknek, kézműveseknek is lehetőséget teremtenének portékájuk értékesítéséhez.

A jövőre nézve talán mégis a legjelentősebb feladat a tudás átadása, ezért egyrészt akkreditált tanfolyamokkal, másrészt oktatók képzésével kívánja a Ház a hagyományokat továbbadni. Kulcsfontosságú az intézményesedés kérdése, mert így lehet igazán a tudást átadni a jövő generációinak. Fontos eredmény, hogy a Zeneakadémián sikerült létrehozni a népzenei tanszéket, a művészeti iskolák rendszerébe pedig sikerült beépíteni a népzene- és néptáncoktatást. Tehát aki fogékony erre, az már kisgyerekkortól lehetőséget kap a népi kultúra megismerésére és elsajátítására.

A kultúra támogatása közös nemzeti érdek

Nem szabad elfelejteni, hogy az aktuálisan hatalmon lévő kormányknak is komoly a felelőssége abban, hogy mi marad fenn a népi hagyományokból az utókorok, illetve hogy mivel és hogyan támogatja az emberek általános kulturálódását – vélekedik a főigazgató. Az elmúlt időszakban sajnos nemcsak a hagyományos kultúrát, hanem általában a kultúrát sem tartották fontosnak, ennek várhatóan meg is lesz a negatív hatása. Pedig a kultúrának az egyik központi területnek kellene lennie, ahonnan az építkezés, az újjáépítés vagy akár a válságkezelés is elindulhat. Ezzel ugyanis közösséget lehet teremteni, társadalmi összefogást kiépíteni, sőt egy ország kultúrája olyan nem számszerűsíthető, pótolhatatlan értéket jelent az ott élő embereknek, ami nélkül egyszerű rabszolgák leszünk a saját hazánkban.

Az a modell, ami a teljes globalizálódással teret nyert, csak kulturális ellensúlyokkal fékezhető. Amennyiben a kultúra hiányzik, elvesznek a közösségek, amelyek éltetik a településeket, passzív, alvó városok jönnek létre, ahol megszűnik a kommunikáció és az emberek teljesen magukra maradnak. A Kárpát-medence örökségének fennmaradása közös nemzeti érdek, emiatt is folytatni kell azt a munkát, amelyet elődeink már 150 éve elkezdtek, felkínálva a mai embereknek a továbbélés lehetőségét.

A kultúrának az egyik központi területnek kellene lennie, ahonnan az építkezés, az újjáépítés vagy akár a válságkezelés is elindulhat – emelte ki Kelemen László főigazgató.

A rovásírás élő szellemi kincs

A székely-magyar rovásnak nevezett írásrendszer ismét terjed a Kárpát-medence országaiban élők körében. Olyan szellemi kincs, amely a térség kultúrájának fontos része.

2010. március 16. 16. oldal • KÁRPÁT-MEDENCE • A NAPI GAZDASÁG MELLÉKLETE

A múlt század végén a rovásírás új erővel indult fejlődésnek, és egyre inkább megtalálni látszik az utat, hogy Európa kulturális sokszínűségét erősítse. Az egyik legkönnyebben fejleszthető közös Kárpát-medencei kapcsolata válhat a közeli jövőben, amit már most jól példáz több olyan hagyományról vált térségi rendezvény, mint a Kárpát-medencei rovásírásverseny. A további mind szélesebb körű elterjedés elősegítésére jött létre a Rovás Alapítvány, mely a kutatás mellett a mindennapi használat további lehetőségeit keresi az oktatás, a digitális média és a tartalomfejlesztés területén, valamint részt vesz a rovás hazai és nemzetközi elismertetésében, népszerűsítésében is – tudtuk meg Sípós Lászlótól, a Rovás Alapítvány kuratóriumi elnökétől.

A székely-magyar rovás egy nagyobb írásrendszer része, amelybe többek között a Kárpát-medencei és a kazár rovás is tartozik. A Kárpát-medencei rovás legismertebb emlékei a nagyszentmiklósi aranykincsen látható rovásfeliratok. A kazár rovásírás pedig a hajdani kazár kaganátusban használták, s Kárpát-medencei emlékeinek többsége a Bács-Kiskun megyei Homokmégy községnél feltárt honfoglalás kori sírban talált rovásos tegez. A három említett és egymással rokonságban álló rovásírásrendszer a közép- és kelet-európai közös kulturális múltat és hagyományokat igazolja, hiszen összekötő kapocsként szolgáltak az itt élő népek között – mondta el Hosszú Gábor egyetemi docens, a rovás szabványgazdája. A rovás kutatásában a magyar tudósok jelentős szerepet játszottak, hiszen a székely-rovás emlékek, a tászoktetői (erdélyi) megalitikus emlékek és a Tordos-Vinca műveltség jeleinek általuk végzett feldolgozása jelentősen hozzájárult, hogy jobban megismerjük a rendszert.

A kulturális értékek mellett potenciális gazdasági vetülete is lehet a rovásnak. A globalizáció egyik fő jellemzője a termékek szabványosítása, azonban emellett láthatóan egyre inkább felértékelődik a kulturális és helyi hozzáadott érték szerepe, amivel komoly rés piacokat lehet megtalálni. Az egyediség megkülönböztet a többi terméktől, és az is igaz, hogy a fogyasztó egyéni preferenciáinak kiszolgálására is van fizetőképes kereslet. Jó példa erre a kínai feliratos kóla vagy a speciális japán, terijaki ízesítésű gyorséttermi hamburger. A székely-magyar rovás hasonló alkalmazása a magyar nyelvű piacra szánt termékek esetében

Tavaly jelent meg a könyvnyomtatás történetének első teljes egészében rovott könyve, az Egri csillagok rováskiadása. A székely-magyar rovás újjáéledésének köszönhető az a nyelvészeti informatikai és tipográfiai fejlesztés, amely mindezt lehetővé tette. A nyomtatás után a következő lépés a rovásos digitális tartalomfejlesztés és a telekommunikáció.

GUTENBERG UTÁN ELEKTRONIKUS MÉDIA

A rovás történetében a fába-kőbe vésés és a kézírás után szinte kimaradt a „Gutenberg-korszak”, ezért a rovás most egy évezrednyi technológiai ugrásra kényszerül, hogy megfeleljen a mai kor igényeinek. Ennek első lépése az egységesítés, ezért hazai kezdeményezésre a székely-magyar rovás számítástechnikai szabványa már a nemzetközi UNICODE Konzorcium döntéshozói előtt van és jóváhagyása vár. Napjainkban ugyan egyre több könyv, folyóirat, felirat és honlap jelenik meg rovással, ezek technikai kivitelezése azonban – elfogadott szabvány hiányában – csak programozási trükkökkel oldható meg, kizárva az átlagos felhasználókat a mindennapi alkalmazásból – mondta Somfai Tamás mérnök, it-szakértő. A rovásírók száma azonban folyamatosan növekszik, kikényszerítve azokat a műszaki megoldásokat, amelyekkel a teljes digitális kommunikációban – szövegszerkesztő és grafikai programokban, honlapokon és sms-ben – hamarosan „rőhatunk” is.

egyszerű és hatékony módja lehet az egyediség kialakításának, a vásárlókkal való kulturális azonosulás jelzésének. A világpiacon szánt magyar termékeken való rovásos megjelenítés pedig nagyban erősíti a közös kultúrkör képét, ami tálcán kínált marketingfogás a Törökországtól Kelet-Ázsiáig terjedő, kulturálisan tudatosabb, hatalmas piac területén – állítja Rumi Tamás rováskutató, szakíró. Az egyedi magyar jellel kiemelés ezen felül erősíti a határon átnyúló egységes magyar piac tudatosítását a magyar termék megkülönböztethetősége által. A szaporodó rovásfeliratok, táblák, látványelemek eddigigénél gyakoribb alkalmazása pedig mindennél jobban kifejezheti a magyarság hid szerepét Európa és Ázsia között, mely a turizmustól kezdve az általános országimázs fejlesztéséig utánozhatatlan egyediséget, versenyelőnyt biztosíthat.

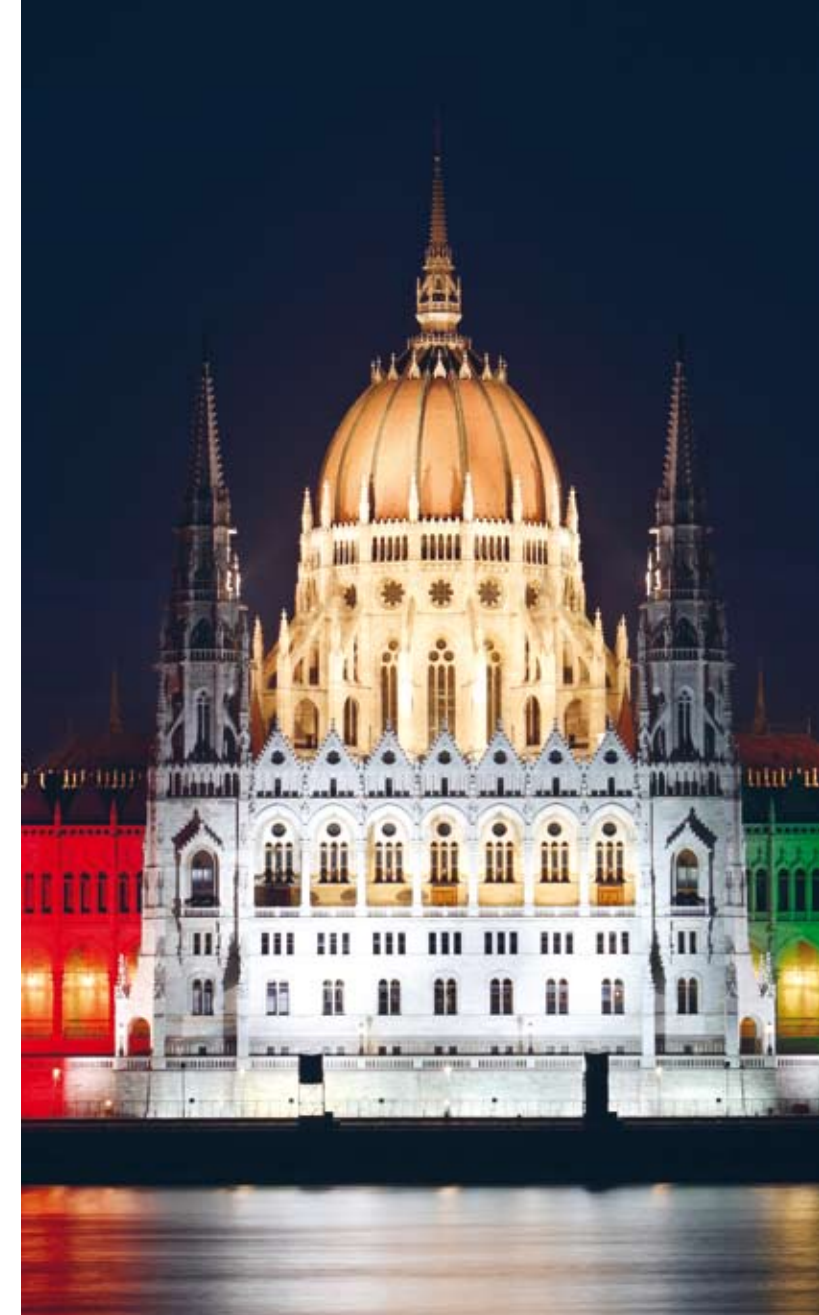
Konszenzuson alapuló javaslatok is léteznek

A Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma 2004 decemberében alakult meg Szili Katalin akkori házelnök kezdeményezésére azzal a céllal, hogy tagjai közös tanácsokkal segítsék a Magyar Köztársaság Országgyűlésének munkáját.

A megalakuló kormány nemzetstratégiájának megalkotói figyelemre méltó örökséget vesznek át a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumától (KMKF), melynek keretein belül a nemzetpolitika számos szakterületén születtek konszenzusos, tehát a korábbi ellenzéki és kormánypártok támogatását is élvező tervek. A KMKF a magyar parlamenti pártok, valamint a szomszédos országok magyar nemzetiségű parlamenti képviselőinek közös fórumaként megalakulásakor alternatíváját képezte a Gyurcsány-kormány nemzetpolitikájának, amelyet a kormányerők és az ellenzék éles szembenállása kísért. Az elmúlt két ciklus MSZP által vezetett kormányai ugyan gyakorlatias nemzetpolitikára tettek ígéretet, amely túllép a szimbolikus politizáláson, azonban ezt sajnos nem sikerült gyakorlati tartalommal megtölteni. A Fidesz környezetéből ezzel párhuzamosan időről időre felbukkant egy „Kárpát-medencei gazdasági tér” víziója, amely azonban – legalábbis a nyilvánosság számára – szintén nem tartalmazott sok konkrétumot. Kívülről tehát úgy tűnik, mintha a magyar közélet két legnagyobb pártja a KMKF ülésein próbálta volna meg a gyakorlatba átültetni a politikai elképzeléseket. Éppen ezért a párbeszéd hiánya adta a KMKF jelentőségét, hiszen a Magyar Állandó Értekezlet megszüntetése után ez a fórum maradt a Kárpát-medencei magyarság egyetlen közös politikai megjelenése. A testület ezért igen aktív munkát vállalt, s miként a fórum utolsó bizottsági ülésének sajtótájé-

A KMKF MUNKÁJA A 2004 ÉS 2009 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN:

1. Kialakították és szélesítették a KMKF szakmai infrastruktúráját, létrejöttek a különböző szakterületekkel foglalkozó albizottságok, az ezek munkáját összefogó Állandó Bizottság és a Titkárság
2. Áttekintették az uniós csatlakozás hatását a magyar közösségek együttműködésére. 2007-ben megszületett a „Nemzeti Együttműködési Stratégia”, mely a magyar politikai osztály közös helyzetértékelése és konszenzusos nemzetpolitikai céljainak összegzése.
3. 2007 őszétől elkezdődött az ágazatpolitikai kérdésekkel foglalkozó munka. Meghatározták a közös célokat, hozzákezdték a részletes szakpolitikai elképzelések kidolgozásához.
4. 2009-ig öt szakpolitikai koncepciót fogadtak el: határ menti közlekedés-fejlesztési elképzelésekről szóló, gazdaságfejlesztési, mezőgazdaság-fejlesztési, nemzetközi téren való együttműködés; határ menti, kis költségigényű beruházásokon túlmutató, hosszú távú közlekedésfejlesztési elképzelések összegzése.

koztatóján elhangzott, összesen tizenkét, megegyezően alapuló dokumentumot dolgozott ki. Ezek a jövőben alapul szolgálhatnak egy új magyar nemzetpolitika számára, ahogyan a tizenkettőből hat dokumentumot tartalmazó, 2009 őszén megjelent, a „Nemzetpolitikai konszenzus dokumentumokban” című könyv utal rá. Az elkészült anyagok egy része olyan gazdasági szakterületeken összegzi a nemzetpolitikai teendőket, amelyekkel az elmúlt húsz évben a nemzetpolitika nem, vagy csak elvétve foglalkozott: közlekedésfejlesztés, mezőgazdaság, fenntartható fejlődési modellek, a kultúra és a gazdaság összefüggései. A közlekedés területén például a határ melletti települések közlekedő buszjáratoknak a határ túlsó oldalára való meghosszabbítását, a mezőgazdaság terén az innovációs eredményeknek a gazdához való eljuttatását és egy földalapszerű intézmény létrehozását javasolták. Ezek fenntartása egyébként nem feltétlenül költséges, sőt a szükséges ráfordítás után hosszú távon megtérüléssel is járhat. Az viszont igaz, hogy megvalósításuk mindenképpen jelentős kezdeti befektetést igényel, ami az ország mostani költségvetési helyzetében nehéz döntést jelent. Így feltehetően a forráshiány volt a legnagyobb akadálya annak, hogy gyakorlati lépésekre eddig még nem került sor.

A KMKF kapcsán tehát jelenleg nem az tűnik a fő kérdésnek – ami időnként rendre felmerül –, hogy a most kezdődő kormányciklus alatt megmarad vagy megszűnik a fórum, hanem az, hogy mi történik az általa eddig összeállított nemzetpolitikai tervekkel. Az új kormány hamarosan a nemzetpolitika gyakorlatában kell igent vagy nemet mondania erre.

Gimesi Zoltán,
az AAM
nemzetközi
üzletfejlesztési
igazgatója

Talpra, magyar!

Osztrák és olasz cégek, német és orosz vállalkozások sorra vetik meg lábukat a délkelet-európai régióban. Itt az ideje, hogy a hazai cégek is megkezdjék a tudásalapú terjeszkedést és megtegyék az első lépéseket a régió meghódítására.

Nem lehet nem észrevenni, hogy a délkelet-európai régióval szomszédos országok mind arra ösztönzik – sőt akár anyagilag is támogatják – vállalkozásokat, hogy tegyenek lépéseket a Balkán meghódítására, hozzanak létre helyi irodákat és szerezzenek minél több helyi üzletet. Ebben a versenyben a magyar vállalkozásoknak is részt kell venniük. Szerencsére azonban jó példák is akadnak, az AAM Consulting például már Balkán-szakértőnek számít a hazai tanácsadó cégek között. A vállalat több, részben uniós, részben helyi finanszírozású projektet tudhat maga mögött, és ma már nincs olyan ország a Balkánon, ahol ne lennének jelen.

Az AAM Consulting külföldi irányú bővülésének első jelentős állomása a romániai leányvállalat létrehozása volt 2005-ben. Elsőként ugyanis itt sikerült akkora megrendelésállományt szerezniük, amelyre alapozva már helyi céget is létre lehetett hozni. A vállalat a Magyarországon megszerzett európai uniós és schengeni tapasztalatokat komplex,

kormányzati szintű fejlesztések megvalósításában tudta hasznosítani – emelte ki Salgó Tibor, az AAM romániai country manager. Ennek következtében többek között az igazságügyi ágazati szintű egységes gazdálkodási rendszerének tervezésében vagy a katasztrófavédelmi rendszer kialakításában is közreműködtek.

A sikeres projekteknek köszönhető, hogy a cég az utóbbi időben olyan nagy jelentőségű, komplex feladatokban vettek részt, amelyek hozzájárulnak a szomszédos országok felzárkózásához és az Európai Unióhoz való csatlakozásához. Az előbbieik közül kiemelkedik a Horvátországban végzett Schengen-projekt, de a horvát korrupcióellenes harcokhoz segítséget nyújtó központi adatbázis most kezdődő kiépítése is hasonló jelentőségű kihívás lesz – nyilatkozta mindezekkel kapcsolatban Jaksza Gábor, az AAM horvátországi country manager.

E térségben egyébként igen aktív a társaság, többek közt az albán statisztikai hivatalnál is tanácsadói szerepet tölt be. Jugoszlávia volt tagországainak meghódítá-

sa kiemelten fontos, amihez referenciaként már olyan tételek szerepelnek, mint hogy korábban részt vettek egy szerbiai államkincstári projektben, Boszniában pedig a polgári légi közlekedés szervezeti fejlesztéséhez kötődő munkában vállaltak szerepet.

A társaságnak kiemelten fontos, hogy katalizálja a tudásalapú szolgáltatások terjeszkedését, így a magyar közigazgatási, informatikai, piaci megoldások bevezetését – hangsúlyozta a cég régiós növekedésével kapcsolatosan Gimesi Zoltán, az AAM nemzetközi üzletfejlesztési igazgatója. A hatékony üzletfejlesztés érdekében komoly hangsúlyt fektettek a legmegfelelőbb szakembergárda kialakítására, így az elmúlt években sikeresen állt össze az a csapat, amely a komoly tudásbázis mellett széles helyi és nemzetközi kapcsolatrendszert is maga mögött tudhat. A szakember szerint csak így volt elérhető, hogy mostanra a külföldi piac is egyértelműen a komplex, és nemzetközi szinten is jelentős méretű projektek menedzselésére alkalmas céggé tekint az AAM-re.

Your Complete Relocation Solution

At TEAM Allied, we understand how easy it is to get lost in the world of relocation. As Europe's leading provider of local, regional and global relocation solutions, with 38 operating centres in 14 countries, including Budapest, we are not only a gateway to the Balkans, but also to all the surrounding regions within and beyond the Carpathian Basin. Through our worldwide Allied network, we have the knowledge and expertise to support your global mobility requirements.

t: + 36 1 424 0338 | info.hungary@teamalliedgroup.com

www.teamalliedgroup.com

TEAM
ALLIED

NEJICO

- Felfogó készülékek
- Öntő állványok és kokilla állványok
- Kokilla gép gyártás
- Gépi kokilla szerszám gyártás
- Alacsony és magasnyomású szerszámok gyártása
- Szilikongumi fröccs szerszámok gyártása

Nejico Kereskedelmi és szolgáltató Kft. 2141 Csömör, Szakura u. 5-7.
+36-70-337-7000 • nejico@neji.axelero.net • www.neji.axelero.net

Magyar Fejlesztési Bank KKV Hitelprogramok

[Legyen valóság
az Ön terveiből is!]

Mi tudjuk, hogy egy vállalkozás sikere két tényezőn múlik. A jó ötleten és a biztonságos alapokon. Az MFB kedvezményes kamatozású, kiemelkedően hosszú lejáratú hiteleivel biztos alapot teremt, hogy Önnek csak az ötlettel kelljen foglalkoznia.

Hitelprogramokkal kapcsolatos információ: www.mfb.hu

Call Center: 06 40 555 555

E-mail: ugyfelszolgalat@mfb.hu

Ügyfélszolgálat: (06 1) 428 15 74, (06 1) 428 13 06

MFB

Magyar Fejlesztési Bank Zrt.

Az ország fejlesztési bankja